

POTENSI PEMBANGUNAN PELANCONGAN BERASASKAN WARISAN DI BANDAR HILIR, MELAKA: ANALISIS SWOT

***(THE POTENTIAL OF DEVELOPING TOURISM BASE ON HERITAGE AT
BANDAR HILIR MELAKA: SWOT ANALYSIS)***

Siti Salina Masdey & Zuliskandar Ramli

Abstrak

Artikel ini membincangkan tentang potensi pembangunan di Bandar Hilir, Melaka daripada segi pelancongan berasaskan warisan sejarah dan arkeologi. Kaedah analisis SWOT (*strength, weaknesses, opportunity, threats*) telah digunakan bagi mengenal pasti kekuatan, kelemahan, peluang dan cabaran atau ancaman untuk menjadikan kawasan kajian sebagai destinasi pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan warisan. Data analisis SWOT ini diperoleh melalui kaedah kuantitatif dengan menggunakan instrumen mengedarkan borang soal selidik kepada masyarakat setempat yang berusia 16 tahun ke atas dan telah tinggal di kawasan kajian selama lebih lima tahun. Seramai 35 orang responden telah menjawab borang soal selidik dan memberi kerjasama yang baik. Hasil dapatan daripada analisis SWOT yang dikenal pasti, Bandar Hilir mempunyai kekuatan kerana memiliki warisan bersejarah yang unik. Daripada segi kelemahan, beberapa elemen warisan yang tidak dijaga dengan baik dan terdapat penambahbaikan yang telah menghilangkan identiti warisan tersebut. Selain itu, kedudukan Bandar Hilir yang terletak di kawasan bandar menyebabkan kawasan tersebut mengalami kesesakan lalu lintas. Daripada segi peluang, pihak berkuasa telah melakukan pelbagai usaha bagi meningkatkan kedatangan pelancong ke kawasan tersebut. Di samping itu, Bandar Hilir mempunyai peluang untuk dimajukan lagi sebagai tapak arkeo-pelancongan warisan kerana banyak elemen warisan yang dapat menarik perhatian pelancong. Manakala daripada segi ancaman, pembinaan bangunan membeli belah, pusat hiburan, hotel dan lain-lain yang terlalu banyak telah menghilangkan identiti warisan yang terdapat di kawasan kajian. Kemudian, hasil dapatan daripada kaedah kuantitatif daripada segi kekuatan adalah kebanyakan responden mengatakan daya tarikan utama di Bandar Hilir adalah kerana kisah sejarahnya dan tinggalan monumen yang terdapat di kawasan tersebut. Daripada segi kelemahan pula, majoriti responden mengatakan pembangunan bandar yang pesat telah menjejaskan usaha pembangunan warisan di Bandar Hilir. Dari segi peluang, kebanyakan responden bersetuju bahawa Bandar Hilir berpotensi menjadi kawasan pelancongan berasaskan warisan. Manakala daripada segi ancaman, majoriti responden mengatakan bahawa cabaran utama bagi menjadikan Bandar Hilir sebagai tapak arkeo-pelancongan adalah kepesatan bandar kerana proses untuk menjadikan Bandar Hilir sebagai tapak arkeo-pelancongan memerlukan ruang yang besar. Hal ini akan menyebabkan banyak kawasan pembangunan akan terjejas.

Kata kunci: Analisis SWOT, warisan sejarah, arkeologi, pelancongan warisan, kaedah kuantitatif

Abstract

This article discusses the potential development in Bandar Hilir, Melaka in terms of tourism based on historical and archaeological heritage. SWOT (strengths, weaknesses, opportunities, threats) analysis methods have been used to identify strengths, weaknesses, opportunities and challenges or threats to make the study area a legacy of heritage tourism and archaeological tourism. SWOT analysis data was obtained through quantitative methods using the instruments distributing questionnaires to local communities aged 16 years and over and had lived in the study area for over five years. A total of 35 respondents answered a questionnaire and provided good co-operation. The findings of the SWOT analysis are identified, Bandar Hilir has the strength of having a unique historic heritage. In terms of weaknesses, some inherited elements are well maintained and there are improvements that have eliminated the identity of the heritage. In addition, Bandar Hilir's position located in the city area caused the area to experience traffic congestion. In terms of opportunities, the authorities have made various efforts to increase the arrival of tourists to the area. In addition, Bandar Hilir has the opportunity to further develop as a heritage archaeological site as many heritage elements can attract tourists. While in terms of threats, the construction of shopping malls, entertainment centers, hotels and so many others have lost the identity of the heritage found in the study area. Then, the findings of quantitative methods in terms of strengths are that most respondents say the main attraction in Bandar Hilir is due to its historical story and the remains of monuments found in the area. In terms of weakness, the majority of respondents said that rapid urban development has affected the heritage development efforts in Bandar Hilir. In terms of opportunities, most respondents agreed that Bandar Hilir has the potential to be a heritage-based tourism area. While in terms of threats, the majority of respondents say that the main challenge for making Hilir City as an archeo-tourism site is the speed of the city as the process to make Bandar Hilir an archaeo-tourism site requires a huge space. This will cause many development areas to be affected.

Keywords: *SWOT analysis, historical heritage, archeology, heritage tourism, quantitative methods*

PENGENALAN

Pelancongan merupakan fenomena ekonomi dan sosial pada masa kini dan sejak tahun 1990, pelancongan mula berkembang di mana manusia bergerak secara besar-besaran di serata dunia bagi mengenali tempat baharu yang masih belum diterokai (Johan Afendi & Mohammad Zaki 2008). Industri pelancongan dilihat sebagai industri yang amat penting dalam menjana pendapatan sesebuah negara pada masa kini. Berdasarkan laporan penyelidikan tahunan *The World Travel and Tourism Council (WTTC)* bersama *Oxford Economics, Travel and Tourism's* pada tahun 2013 mendedahkan bahawa industri pelancongan telah menyumbang kepada pendapatan negara dan membolehkan pekerjaan baru diwujudkan (Zuliskandar Ramli 2017). Selain itu, pelancongan juga merupakan salah satu industri terpenting di dunia kerana berupaya mengembangkan aspek fizikal, sosial, budaya, ekonomi, politik dan teknologi serta mampu memberi pulangan ekonomi kepada negara (Wan Suzita Wan Ibrahim et al. 2015). Menurut Er Ah Choy (2013) pelancongan merujuk kepada aktiviti melawat, melancong atau mengembara ke sesuatu tempat yang melebihi lima puluh batu dari tempat kediaman dalam jangka masa pendek bagi tujuan rekreasi atau mengisi masa lapang. Sementara itu, Hunziker dan Krapf mendefinisikan pelancongan sebagai sesuatu fenomena dan hubungan yang wujud daripada perjalanan dan bukan pemastautin, selagi ianya tidak membawa kepada penempatan tetap serta tidak berkaitan dengan apa-apa aktiviti pendapatan (Zuliskandar Ramli 2017).

Pelancongan boleh dibahagikan kepada lima kategori iaitu pelancongan etnik, pelancongan budaya, pelancongan sejarah, pelancongan persekitaran dan pelancongan rekreasi. Pelancongan budaya merujuk kepada kegiatan pelancongan yang menjadikan unsur budaya sebagai tarikan utama

termasuk persembahan, cara hidup, warisan budaya, seni bina dan segala unsur yang mencirikan cara hidup masyarakat di sesebuah destinasi (Mohamed Anwar Omar Din 2008). Pelawat yang mengunjungi destinasi pelancongan warisan adalah seseorang yang mempunyai minat terhadap kepentingan warisan sejarah seperti ahli arkeologi, pencinta sejarah, institusi, organisasi dan kumpulan yang sangat berminat dengan warisan sejarah (Aurkene Azua et al. 1998). Pemuliharaan dan pemeliharaan warisan bersejarah merupakan sesuatu yang penting kerana ianya boleh dijadikan sebagai produk pelancongan. Selain itu, segala elemen warisan tersebut mempunyai keunikan dan nilai sejarah yang tersendiri yang tidak boleh ditukar ganti. Maka bersesuaian dengan Akta 645 iaitu Akta Warisan Kebangsaan 2005 mengenai pemuliharaan dan pemeliharaan warisan tertakluk dalam subseksyen (2). Di mana menteri hendaklah bertanggungjawab menyediakan atau mengeluarkan dasar, pernyataan atau arahan berkenaan dengan apa-apa perkara, urusan, strategi atau pengendalian pemuliharaan dan pemeliharaan warisan (Akta Warisan Kebangsaan 2005).

Maka artikel ini memfokuskan kepada analisis SWOT di Bandar Hilir yang memiliki sumber warisan. Hal ini bertujuan untuk mencari peluang bagi pembangunan pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan di kawasan kajian. Di samping itu, analisis SWOT ini merupakan salah satu kaedah yang berkesan dalam merancang sesuatu bentuk pembangunan melalui cara mengenal pasti kekuatan, kelemahan, peluang dan ancaman (Zainab binti Roslan et al. 2015). Menurut Wan Suzita et al. (2015), penggunaan kaedah SWOT dapat memberi gambaran yang jelas tentang fokus analisis di kawasan kajian dengan melihat kepada kekuatan dan meminimumkan kelemahan dan juga ancaman.

LATAR BELAKANG KAJIAN

Melaka amat dikenali kerana keunikan sejarahnya yang mana telah mengalami beberapa perubahan pemerintahan. Sejarah Melaka bermula apabila Parameswara putera raja dari Palembang telah terlibat dalam peperangan merebut takhta kerajaan Majapahit pada akhir abad ke-14. Setelah ditumpaskan oleh Majapahit, Parameswara telah melarikan diri dan mencari perlindungan di Temasik yang pada ketika itu dikuasai oleh Siam. Setelah diusir dari Temasik oleh penjajah dari Siam, pada tahun 1396, Parameswara dan pengikut-pengikutnya mengundurkan diri ke Muar dan kemudiannya ke Sungai Ujong sebelum singgah di Bertam iaitu berdekatan dengan muara sungai Melaka. Setelah tiba di Bertam, Parameswara membuat keputusan untuk membuka negeri di situ dan telah bertanya nama pohon tempatnya bersandar dan pengikutnya memberitahu bahawa nama pohon tersebut adalah pohon Melaka (Siti Salina & Zuliskandar Ramli 2017). Maka Parameswara telah membuat keputusan untuk menamakan negerinya sempena nama pohon tersebut.

Lokasi Melaka yang strategik di mana menghubungkan negara China ke India dan Timur telah menjadikannya tempat yang sangat sesuai sebagai pusat perdagangan. Kedatangan pedagang-pedagang Arab serta pedagang-pedagang dari Timur dan Barat telah menjadikan Melaka sebagai sebuah pelabuhan entrepot yang sibuk dengan ratusan kapal yang singgah setiap tahun. Namun begitu, kemajuan Melaka seiring dengan keadaan di mana negara-negara Eropah sedang membuka langkah untuk meluaskan lagi kuasa mereka ke benua Timur. Maka, Melaka merupakan antara bandar pelabuhan yang menarik perhatian mereka dan akhirnya Melaka telah berjaya ditawan oleh angkatan Portugis yang diketuai oleh Alfonso d' Albuquerque pada tahun 1511 (Mills 1997).

Sehinggalah pada tahun 1641, Melaka akhirnya jatuh ke tangan Belanda melalui serangan dan pertempuran yang sengit di antara kedua-dua pihak. Bandar Melaka hampir musnah dan dalam tempoh satu setengah abad, Belanda telah membinanya semula dan menjadikannya sebagai pangkalan tentera kerana lokasinya yang strategik bagi mengawal Selat Melaka. Tinggalan pemerintahan daripada kuasa asing dapat dilihat sehingga ke hari ini seperti A'Famosa, Bangunan Stadhyus, Kincir Air Victoria, kubu St. John dan banyak lagi. Tinggalan bangunan dan monumen yang berada di sekitar Bandar Melaka khususnya Bandar Hilir menunjukkan bukti fizikal bagi sejarah pemerintahan kuasa asing di Melaka (Siti Salina & Zuliskandar Ramli 2017). Selain itu, tinggalan bangunan dan monumen tersebut telah menyebabkan Melaka diiktiraf sebagai tapak Warisan Dunia oleh Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Pertubuhan Bangsa-Bangsa

Jadual 1. Elemen warisan di Bandar Hilir

No	Elemen warisan	Potensi dalam pelancongan
1	Bangunan Stadthyus	Pelancongan arkeologi, pelancongan pendidikan, pelancongan warisan, lokasi persidangan/seminar, lokasi ekspo/bazar, muzium hidup, galeri ilmu, dokumentasi dan bahan penerbitan.
2	Pintu Gerbang Santiago/A'Famosa	
3	Gereja St. Paul	
4	Bastion Santiago	
5	Bastion Middleburg	
6	Bastion Victoria	
7	Bastion Fredrick Hendrick	
8	Bastion Mauritius	
9	Bukit St. John/Kubu St. John	
10	Replika Istana Kesultanan Melayu Melaka	
11	Replika Kapal Flor de La Mar	
12	Muzium Setem	
13	Muzium Dunia Melayu Dunia Islam	
14	Kincir Air Kesultanan Melayu Melaka	

Sumber: Kajian Lapangan 2017

METODOLOGI

Metodologi digunakan dalam kajian ini adalah berdasarkan analisis kuantitatif mengikut kaedah analisis SWOT. Kaedah ini dipilih bagi mengenal pasti potensi sebenar kawasan kajian untuk dijadikan sebagai kawasan pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan warisan di mana empat aspek utama digunakan iaitu kekuatan, kelemahan, peluang dan ancaman. Hanya masyarakat setempat dipilih sebagai responden kerana mereka lebih mengetahui latar belakang keadaan sebenar di tempat tinggal mereka. Responden diberi peluang untuk menilai sendiri tentang keunikan, kelebihan atau kekurangan elemen warisan yang terdapat di tempat tinggal mereka. Jumlah keseluruhan responden yang menjawab soal selidik dengan lengkap adalah seramai 35 orang. Responden telah diberi soalan yang berbentuk pilihan jawapan dan juga soalan berbentuk terbuka untuk diisikan sekiranya responden ingin menyatakan sebarang pendapat yang lain. Selain itu, terdapat juga soalan yang berbentuk skala Likert seperti 1 hingga 5 yang mana 1 merupakan sangat tidak setuju manakala 5 adalah sangat setuju. Data-data responden yang diperoleh telah dianalisis menggunakan perisian komputer *IBM Statistic Package for Social Sciences (SPSS) Statistics* versi 22. Analisis deskriptif digunakan bagi mendapatkan nilai kekerapan dan peratusan tentang maklumat sosio-demografi, nilai pengetahuan masyarakat tentang pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan, tahap kesedaran mengenai kepentingan pemuliharaan dan pemeliharaan warisan sejarah serta persepsi mengenai pembangunan arkeo-pelancongan di kawasan kajian (Zainab binti Roslan et al. 2015).

DAPATAN KAJIAN

Sosio-demografik Responden

Berdasarkan data sosio-demografik yang telah dianalisis seperti dalam jadual di bawah, daripada segi jantina, kebanyakan responden terdiri daripada lelaki iaitu seramai 20 orang, 57%. Daripada segi umur pula, responden terdiri daripada pelbagai umur di mana julat di antara 20 tahun hingga 24 tahun merupakan jumlah responden yang paling ramai iaitu seramai 12 orang, 34%. Kemudian daripada segi bangsa, responden terdiri daripada berbilang bangsa seperti Melayu, Cina, India, Bumiputera Sabah/Sarawak dan lain-lain. Kajian mendapati bangsa Melayu yang telah mendominasi kajian iaitu seramai 28 orang, 80%. Selain itu, daripada segi tahap pendidikan kebanyakan responden telah menamatkan pendidikan sekolah menengah dan 34% daripadanya telah mempunyai sijil diploma dan ijazah sarjana muda. Daripada segi pekerjaan, kebanyakan responden terdiri daripada pekerja am atau bekerja sendiri iaitu seramai 23 orang, 66%. Di samping itu, daripada segi pendapatan bulanan majoriti responden memperoleh pendapatan bulanan dengan

julat pendapatan di antara RM1000-RM1500 seramai 13 orang (37%), RM900 ke bawah seramai enam orang (17%), RM1600-RM3000 juga seramai enam orang (17%) dan terdapat juga responden yang tidak mempunyai pendapatan bulanan iaitu seramai enam orang, 17%. Jadual 2 di bawah ini merumuskan keseluruhan maklumat sosio-demografik responden:

Jadual 2. Maklumat sosio-demografik responden

Kriteria/ciri-ciri	Bilangan	Peratusan (%)
Jantina		
Lelaki	20	57
Perempuan	15	43
Jumlah	35	100
Umur		
16-19	2	6
20-24	12	34
25-29	5	14
30-34	4	11
35-39	4	11
40-44	1	3
45-49	1	3
50-54	1	3
55-59	2	6
60 ke atas	3	9
Jumlah	35	100
Bangsa		
Melayu	28	80
Cina	4	11
India	2	6
Lain-lain	1	3
Jumlah	35	100
Pendidikan		
Pendidikan sekolah rendah	3	9
Pendidikan sekolah menengah	20	57
Diploma/ijazah sarjana muda	12	34
Jumlah	35	100
Pekerjaan		
Pengurusan dan pentadbiran professional	3	9
Pekerja am/bekerja sendiri	23	66
Pelajar	4	11
Tidak bekerja/suri rumah/pesara	5	14
Jumlah	35	100

Sumber: Kajian lapangan 2017

Kawasan kajian sebagai tapak pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan– Kekuatan, Kelemahan, Peluang dan Ancaman

Berdasarkan jadual di bawah merupakan data yang telah dianalisis terdiri daripada jumlah bilangan dan peratusan responden mengikut pendapat mengenai kekuatan, kelemahan, peluang dan ancaman terhadap kawasan kajian sebagai tapak pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan. Jadual 3 ini merumuskan keseluruhan maklumat yang berkaitan dengan pendapat atau pandangan responden:

Jadual 3. Bilangan dan peratusan responden mengikut pendapat mengenai daya tarikan utama yang terdapat di kawasan kajian

No	Kekuatan	Ya		Tidak	
		Bilangan	%	Bilangan	%
1.	Sejarah	26	74	9	26
2.	Seni bina bangunan/monumen	25	71	10	29
3.	Warisan budaya	19	54	16	46
4.	Rupa bandar yang tidak terdapat di tempat lain di Asia Tenggara	8	23	27	77
5.	Kepelbagaian etnik	12	34	23	66

Sumber: Kajian lapangan 2017

Jadual 4. Bilangan dan peratusan responden mengikut pendapat mengenai kelemahan yang dihadapi oleh kawasan kajian

No	Kelemahan	Ya		Tidak	
		Bilangan	%	Bilangan	%
1.	Masalah infrastruktur	11	31	24	69
2.	Faktor keselamatan	6	17	29	83
3.	Kedudukan yang tidak strategic	14	40	21	60
4.	Masalah kewangan	26	74	9	26
5.	Kesesakan lalu lintas	24	69	11	31

Sumber: Kajian lapangan 2017

Jadual 5. Bilangan dan peratusan responden mengikut peluang yang boleh diperoleh jika Bandar Hilir dibangunkan sebagai arkeo-pelancongan warisan

No	Peluang	Ya		Tidak	
		Bilangan	%	Bilangan	%
1.	Semakin dikenali di seluruh Malaysia dan dunia	22	63	13	37
2.	Berpotensi menyumbang kepada ekonomi negeri	28	80	7	20
3.	Peningkatan jumlah kedatangan pelancong domestik dan antarabangsa	22	63	13	37
4.	Peningkatan guna tenaga	16	46	19	54

Sumber: Kajian lapangan 2017

Jadual 6. Bilangan dan peratusan responden mengikut pendapat mengenai ancaman atau cabaran bagi menjadikan Bandar Hilir sebagai tapak arkeo-pelancongan warisan

No	Ancaman	Ya		Tidak	
		Bilangan	%	Bilangan	%
1.	Kawasan yang terlalu padat	25	71	10	29
2.	Masalah dana/kewangan	14	40	21	60
3.	Pembangunan yang akan merosakkan persekitaran di kawasan yang berdekatan	13	37	22	63
4.	Kedudukan tapak yang berada di tengah-tengah Bandar	15	43	20	57
5.	Kesesakan lalu lintas	27	77	8	23

Sumber: Kajian lapangan 2017

Sokongan terhadap usaha perlindungan khazanah warisan di kawasan kajian

Merujuk kepada jadual di bawah, majoriti responden menyokong usaha untuk melindungi khazanah warisan dan tapak arkeologi yang terdapat di Bandar Hilir. Capaian jumlah peratusan responden yang bersetuju dan sangat bersetuju adalah sebanyak 80% iaitu seramai 28 orang.

No		Bilangan	Peratusan (%)
1.	Sangat setuju	17	49
2.	Setuju	11	31
3.	Neutral	1	3
4.	Tidak setuju	4	11
5.	Sangat tidak setuju	2	6
	Jumlah	35	100

Sumber: Kajian lapangan 2017

Berdasarkan kepada analisis kuantitatif, satu analisis SWOT telah dilakukan untuk melihat keupayaan atau potensi Bandar Hilir untuk dibangunkan sebagai kawasan pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan warisan. Analisis SWOT dilakukan ke atas empat elemen utama iaitu kekuatan, kelemahan, peluang dan ancaman atau cabaran. Beberapa kriteria utama yang telah dikenal pasti dalam analisis ini dan antara kriteria tersebut adalah bentuk muka bumi, capaian pengangkutan atau laluan masuk, kemudahan awam dan keseluruhan seperti berikut:

1. Kekuatan
 - 1.1 Bentuk Muka Bumi
 - a. Kawasan Bandar Hilir terdapat banyak bangunan atau monumen warisan yang berpotensi untuk pembangunan pelancongan warisan.
 - b. Merupakan kawasan yang diwartakan sebagai tapak warisan kebangsaan.
 - 1.2 Capaian pengangkutan/Laluan Masuk
 - a. Semua elemen warisan seperti tinggalan bangunan lama, monumen-monumen dan tapak arkeologi terletak dalam jarak yang berdekatan dengan hanya berjalan kaki.
 - b. Kemudahan seperti pembawa beca disediakan untuk membawa pelancong bersiar-siar dan menikmati sejarah warisan di sekitar Bandar Hilir.
 - 1.3 Kemudahan Awam
 - a. Beberapa usaha untuk memajukan Bandar Hilir telah dilakukan seperti mewujudkan tempat-tempat yang dapat menarik minat pelancong.
 - b. Meletakkan papan tanda maklumat tentang tempat yang menarik untuk dilawati di Bandar Hilir.

- 1.4 Keseluruhan
 - a. Bandar Hilir mempunyai banyak tempat warisan bersejarah dan tapak arkeologi yang menarik.
 - b. Kebanyakan tinggalan bangunan dan monumen lama yang ditinggalkan mempunyai seni bina yang unik dan sangat menarik.
2. Kelemahan
 - 1.1 Bentuk Muka Bumi
 - a. Keadaan kawasan yang terlalu padat kerana terlalu banyak bangunan yang dibangunkan di sekitar Bandar Hilir.
 - 1.2 Capaian Pengangkutan/ Laluan Masuk
 - a. Laluan utama untuk masuk ke kawasan terdapatnya bangunan warisan dan tapak arkeologi adalah terhad kerana jalan di sekitar Bandar Hilir kebanyakannya jalan sehalu.
 - b. Jalan raya yang disediakan tidak teratur dan sering berlaku kesesakan lalu lintas
 - 1.3 Kemudahan Awam
 - a. Tiada laluan bertrek bagi kemudahan pembawa beca untuk membawa pelancong bersiar-siar di sekitar Bandar Hilir.
 - b. Kemudahan taman permainan untuk kanak-kanak yang rosak dan tidak dibaiki.
 - 1.4 Keseluruhan
 - a. Beberapa bangunan lama seperti Muzium Setem yang dahulunya merupakan rumah kediaman pembesar Belanda tidak dipelihara dan dipulihara dengan baik.
 - b. Kedudukan tapak arkeologi seperti Bastion Santiago yang terletak di belakang bangunan Dataran Pahlawan merupakan satu sebab tapak arkeologi ini sukar dikenali.
 - c. Masalah lain yang wujud di kawasan kajian:

No	Masalah/Gambarajah	Perincian
1.		Kawasan persekitaran elemen warisan yang tidak dijaga dengan baik, didapati banyak sampah berselerakan

2.

Kebanyakan bangunan warisan yang telah disuaigunakan tidak dijaga dengan baik, didapati sampah berselerak dan cat nya telah terkikis

3.

Bastion Santiago yang terhalang di mana berada di belakang bangunan pusat membeli belah dan terdapat wayar-wayar yang berselerak di dalam tapak tersebut. Kedudukan tanda tempat pengisytiharan kemerdekaan yang terlindung.

4.

Maklumat di dinding telah hilang dan sukar untuk difahami, tiada papan tanda tentang maklumat mengenai elemen warisan tersebut.

5.

Terdapat banyak sampah di dalamnya dan air bertakung boleh menyebabkan pembiakan nyamuk aedes.

3. Peluang

1.1 Bentuk Muka Bumi

- a. Potensi pembangunan ekopelancongan, pelancongan warisan dan arkeo-pelancongan.
- b. Kawasan yang terdapatnya tinggalan bangunan dan monumen sejarah yang ditinggalkan oleh penjajah asing.

1.2 Capaian Pengangkutan/ Laluan Masuk

- a. Menghidupkan kembali suasana di Jalan Jonker Walk yang dulu terkenal dengan pelbagai jenis makanan tradisional dan barangan antik, namun sekarang sudah semakin sunyi kerana telah ditukar kepada jualan cenderamata kepada pelawat.

1.3 Kemudahan Awam

- a. Peluang untuk meningkatkan fungsi kawasan Bandar Hilir sebagai ruang untuk meluangkan masa bersama keluarga dan mempelajari sejarah di Bandar Hilir.
- b. Potensi untuk menambah baik laluan bertrek bagi pembawa beca supaya dapat mengelakkan kesesakan.

1.4 Keseluruhan

- a. Terdapat peluang untuk dimajukan sebagai tapak arkeo-pelancongan kerana mempunyai tapak arkeologi dan elemen warisan yang dapat menarik perhatian pelancong.

4. Ancaman

1.1 Bentuk Muka Bumi

- a. Fokus pembangunan agak terhad kerana terlalu padat dengan bangunan-bangunan.
- b. Hanya tertumpu kepada aktiviti ekopelancongan.

1.2 Capaian Pengangkutan/ Laluan Masuk

- a. Kemudahan laluan masuk yang tidak sistematik akan mengakibatkan kesesakan lalu lintas.
- b. Kebanyakan jalan di sekitar Bandar Hilir adalah sehalu dan menyukarkan pelawat untuk mencari 'parking' dan akan menyebabkan kesesakan lalu lintas.

1.3 Kemudahan Awam

- a. Mengabaikan kepentingan kemudahan awam akan memberikan kesan negatif kepada masa depan kawasan tersebut.

1.4 Keseluruhan

- a. Keperluan untuk membaiki pulih elemen-elemen warisan di sekitar Bandar Hilir

PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Perlindungan khazanah warisan sangat penting dan perlu diberi perhatian oleh pelbagai peringkat masyarakat terutamanya masyarakat setempat. Hal ini kerana perlindungan terhadap khazanah warisan yang terancang dapat dikekalkan, dipelihara dan dipulihara dengan baik supaya dapat ditunjukkan kepada generasi akan datang. Pembangunan tidak terancang boleh memusnahkan tapak warisan di kawasan kajian dan kemusnahan tersebut boleh menyebabkan tapak warisan semakin berkurangan. Oleh itu, tapak warisan yang dijumpai perlu diisytiharkan sebagai warisan negara. Hal ini kerana pengisytiharan tersebut adalah penting bagi memberi perlindungan yang sewajarnya. Kawasan kajian mempunyai potensi untuk dibangunkan sebagai sebuah destinasi arkeo-pelancongan warisan. Hal ini kerana hasil daripada soal selidik yang diedarkan mendapati majoriti responden menyokong usaha perlindungan warisan dan tapak arkeologi. Selain itu, kajian ini juga dilakukan untuk mengenal pasti kekuatan kawasan kajian yang memiliki elemen warisan yang mana berupaya menjadi produk tarikan pelancong sama ada tempatan mahupun luar negara. Oleh itu, diharapkan agar kajian ini dapat mewujudkan kerjasama oleh pihak yang berkepentingan seperti masyarakat setempat, kerajaan tempatan dan pihak swasta untuk mengambil inisiatif agar kawasan kajian dapat dijadikan destinasi pelancongan berasaskan warisan.

RUJUKAN

- Aurkene Alzua, Joseph T. O'Leary dan Alastair M. Morrison. 1998. Cultural and Heritage Tourism: Identifying niches for international travelers. *The Journal of Tourism Studies* 9(2):2-13.
- Er Ah Choy. 2013. Pembangunan pelancongan lestari di Melaka: Perspektif pelancongan. *Malaysian Journal of Society and Space* 9(3): 12-23.
- Johan Afendi Ibrahim & Mohamad Zaki Ahmad. 2008. *Perancangan dan Pembangunan Pelancongan*. Sintok: Universiti Utara Malaysia.
- J. V. Mills. 1997. *Eredia's Description of Malacca, Meridional India, and Cathay*. Terj. oleh Mills. J. V. Kuala Lumpur: MBRAS.
- Jabatan Warisan Negara. 2006. *Akta Warisan Kebangsaan 2005 (Akta 645)*. Kuala Lumpur: Jabatan Warisan Negara.
- Mohamed Anwar Omar Din. 2008. Pelancongan-budaya: konsep dan profil di Malaysia. *Jurnal Melayu* 3
- Siti Salina binti Masdey & Zuliskandar Ramli. 2017. Bangunan Warisan dan Tapak Arkeologi di Bandar Hilir Melaka: Sumbangan Terhadap Pelancongan Warisan di Melaka. Seminar Antarabangsa Arkeologi, Sejarah, Budaya dan Bahasa di Alam Melayu Nusantara (ASBAM) ke-6, Institut Alam dan Tamadun Melayu, UKM Bangi.
- Solihah Mustafa, Mazdi Marzuki, Ruzanna Syamimi, Jabil Mapjabil, Muhammad Kadir Zainal Abidin dan Mohamad Pirdaus Yusoh. 2015. Pengurusan bandar warisan UNESCO dan penglibatan komuniti tempatan: Kajian kes di George Town, Pulau Pinang. *Malaysian Journal of Society and Space* 11(12): 87-99.
- Wan Suzita Wan Ibrahim, Rosilawati Zainol, Siti Nor Awang, Kamal Solhaimi Fadzil dan Juli Edo. 2015. Pelancongan dan pembangunan setempat di Malaysia: satu analisis SWOT Royal Belum sebagai produk ekopelancongan. *Malaysian Journal of Society and Space* 11(13):115-130.
- Zainab binti Roslan, Zuliskandar Ramli & Er Ah Choy. 2016. Potensi Pembangunan Pelancongan Berasaskan Warisan di Bandar Lama Diraja Jugra, Selangor: Satu Analisis SWOT, Seminar Antarabangsa Arkeologi, Sejarah, Budaya dan Bahasa di Alam Melayu Nusantara (ASBAM) ke-5, Fakultas Ilmu Budaya Universitas Hasanuddin.
- Zuliskandar Ramli. 2017. Heritage Tourism in Malaysia: Potential and Challenges. *The Social Sciences* 12(3): 431-440.
- [https://www.google.com/maps/place/Bandar Hilir Malacca Malaysia](https://www.google.com/maps/place/Bandar+Hilir+Malacca+Malaysia) [16/10/2017]

Siti Salina Masdey
Institute of Malay World & Civilization
Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: salina.siti@ymail.com

Zuliskandar Ramli (Ph.D)
Deputy Director / Associate Professor
Institute of Malay World & Civilization
Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: ziskandar@ukm.edu.my

Received : 14 October 2017

Accepted : 9 March 2018